

Foto: Māra Janaus

Pieminot Rasmu Aupmani

(1942–2022)

2022. gada 30. maijā pienāca sēru vēsts par Rasma Aupmanes aiziešanu īsi pēc viņas 80. jubilejas.

Rasma dzimusi Vecumniekos 1942. gada 15. maijā, pēc diviem gadiem ar māti devās bēgļu gaitās uz “Jaunplavām” pie Engures ezera. Pabeigusi vidusskolu, neilgu laiku strādāja kolhozā, bet 1965. gadā uzsāka darba gaitas Bioloģijas institūtā Kleistos, kur strādāja par laboranti Dzīvnieku citoloģijas laboratorijā, palīdzēja veikt eksperimentus par Organiskās sintēzes institūta izstrādāto pesticīdu ietekmi uz kukaiņiem. Tur viņa sadraudzējās ar kolēģi Almu Klimpiņu (1933–2021; ornitologa Viestura Klimpiņa (1937–2019) sievu), kura viņu kā ļoti čaklu un apzinīgu darbinieci rekomendēja institūta Ornitoloģijas laboratorijas vadītājam Harijam Mihelsonam (1930–1981). Turpmāko pusgadsimtu – no 1971. gada līdz mūža nogalei – Rasma nostrādāja pie putnu pētniekiem.

Rasmas vārdu mēs neatradīsim zinātnisko publikāciju autoru sarakstos, bet viņa veikusi tikpat svarīgu

un darbietilpīgu zinātnisku darbu – pirmajos 25 gados aktīvi iesaistījās lauka darbos putnu orientācijas pētījumos Raudā (Raudas muižā un putnu orientācijas pētījumu stacionārā Raudas “Kalnājos”), veikusi dažādus eksperimentus un apstrādājusi milzīgus iegūto datu apjomus, veicot aprēķinus ar perfokartēm un skaitļojamo mašīnu, izejot attiecīgu apmācību Elektronikas un skaitļošanas tehnikas institūtā. Vēlākajos gados Rasma palīdzēja ornitologiem Engures piļu pētījumu datu apstrādē un rūpējās par Engures ornitoloģiskā pētījumu stacionāra saimniecību, silto gada sezonu dzīvojot peldošajā mājā. Rasma bija laba un precīza mašīnrakstītāja, palīdzot kolēģiem sagatavot daudzas zinātniskās atskaites. Viņa mīlēja kārtību, rūpējās par to laboratorijā un pētījumu stacionāros. Dažādos svinīgajos pasākumos viņa vienmēr dāvināja kartiņas vai grāmatas, sūtīja īsziņas, kurās izmantoja sava kādreizējā kolēģa ornitologa un dzejnieka Jāņa Baltvilka (1944–2003) sacerētos pantus.

Man pašam bija gods kopā ar Rasmu pavadīt 35 dienas Raudas “Kalnājos” 1994. gada vasarā (kā arī vē-

lākajos gados daudzkārt satīkties, ciemojoties Engures stacionārā vai Ornitoloģijas laboratorijā Salaspilī). Tolaik “Kalnājos” pētnieki baroja no ligzdām izņemtos melno mušķērāju mazulus, gatavojot tos orientācijas eksperimentu veikšanai, bet Rasma garšīgi baroja mūs, gatavojot lieliskas un daudzveidīgas maltītes par samērā nelielu pieejamo budžetu un no iepriekš sagatavotiem krājumiem. Savas ģimenes viņai nebija, tāpēc visa mīlestība tika atdota radiem, darba kolēģiem un draugiem. Tāpēc daudzi no tiem, kuri strādāja vai ciemojās Engures vai Raudas stacionāros, Rasmu atcerēsies kā rūpīgu saimnieci, izcilu pavāri, vienmēr atsaucīgu cilvēku un interesantu sarunu biedru. Līdz pat dzīves noslēgumam viņai palika gaišs prāts, spēja atcerēties daudzus vēsturiskus notikumus, detalizēti un interesanti par tiem izstāstīt. Diemžēl smagā slimība ātri atņēma veselību, un mēs esam pzaudējuši labsirdīgu cilvēku no vecākās ornitologu paaudzes, kuri ar savu mūža darbu uzbūvējuši Latvijas ornitoloģijas zinātnes pamatus. Lai vieglas smiltis!

Ruslans Matrozis